

PRESSMEDDELANDE nr 101/25

Luxemburg den 1 augusti 2025

Domstolens dom i mål C-544/23 | BAJI Trans

Principen om retroaktiv tillämpning av lindrigare strafflagstiftning gäller även för en sanktionsåtgärd som enligt nationell rätt anses vara av administrativ karaktär, när åtgärden enligt EU-rätten är av straffrättslig karaktär

Denna princip ska även tillämpas på kassationsbesvär när överklagandet utgör en del av det normala förfarandet, oberoende av att det avgörande som överklagandet riktar sig mot anses ha vunnit laga kraft enligt nationell rätt.

På en fråga från Slovakiens högsta förvaltningsdomstol ger EU-domstolen viktiga förtydliganden om principen om retroaktiv tillämpning av lindrigare strafflagstiftning i EU:s stadga om de grundläggande rättigheterna (nedan kallad stadgan) (vilken är tillämplig i samtliga fall där en nationell myndighet tillämpar EU-rätten). Även om denna princip är förbehållen det straffrättsliga området utesluter inte det faktum att en sanktionsåtgärd enligt nationell rätt anses vara av administrativ karaktär att principen är tillämplig. Det är nämligen möjligt att en administrativ sanktionsåtgärd, enligt EU-rätten och i syfte att säkerställa en enhetlig tillämpning av principen om retroaktiv tillämpning av lindrigare strafflagstiftning, ska anses vara av straffrättslig karaktär på grund av överträdelsens art och påföljdens stränghet. Denna princip är dessutom tillämplig så länge som den fällande domen inte har vunnit laga kraft. Vad som i detta sammanhang ska betraktas som en lagakraftvunnen dom är också avgränsat av EU-rätten. Enbart den omständigheten att ett avgörande om påförande av en sanktionsåtgärd enligt nationell rätt kvalificeras som lagakraftvunnet, trots att det kan överklagas till högsta instans genom kassationsbesvär, räcker inte för att denna princip inte ska vara tillämplig.

I Slovakien bötfölldes föraren av ett fordon för betongtransport med 200 euro efter det att det den 4 november 2015 hade konstaterats att färdskrivaren i hans fordon inte hade varit föremål för den obligatoriska periodiska besiktningen. Vid den tidpunkten framgick denna skyldighet av slovakisk rätt i förening med EU-rätten¹.

Föraren och bolaget BAJI Trans, ägaren av betongtransportfordonet, överklagade böterna till den regionala domstolen i Bratislava, som fastställde dem år 2019. Föraren och BAJI Trans överklagade då avgörandet från den regionala domstolen i Bratislava.

EU-rätten ändrades därefter och från och med den 20 augusti 2020 får medlemsstaterna undanta fordon som används för leverans av färdigblandad betong från skyldigheten att vara utrustade med färdskrivare². Slovakien utnyttjade denna möjlighet medan kassationsförfarandet fortfarande pågick. Föraren och BAJI Trans gjorde sålunda gällande att de gärningar som hade begåtts i november 2015 inte längre var rättsstridiga och att böterna skulle undanröjas.

Slovakiens högsta förvaltningsdomstol, som ska pröva överklagandet, har frågat EU-domstolen om räckvidden av principen om retroaktiv tillämpning av lindrigare strafflagstiftning, som föreskrivs i stadgan. Den hänskjutande domstolen har understrukt att den aktuella överträdelsen enligt slovakisk rätt betraktas som en administrativ

överträdelse och att beslutet från den regionala domstolen i Bratislava anses ha vunnit laga kraft, oberoende av möjligheten att överklaga beslutet.

För det första konstaterar EU-domstolen att den slovakiska lagstiftaren, såväl genom den ursprungliga lagstiftningen som genom den senare ändringen, har tillämpat EU-rätten, vilket innebär att stadgan är tillämplig i det aktuella fallet.

För det andra understryker EU-domstolen att principen om retroaktiv tillämpning av lindrigare strafflagstiftning, som föreskrivs i stadgan, är förbehållen det straffrättsliga området. Den omständigheten att en sanktionsåtgärd kvalificeras som administrativ enligt nationell rätt utesluter emellertid inte nödvändigtvis att denna princip tillämpas. Två andra kriterier kan nämligen medföra att en administrativ sanktionsåtgärd kvalificeras som en straffrättslig påföljd, för att säkerställa att denna princip tillämpas på ett enhetligt sätt i hela EU. Dessa kriterier är överträdelsens art och påföljdens stränghet.

För det tredje preciserar EU-domstolen att tillämpningen av principen om retroaktiv tillämpning av lindrigare strafflagstiftning, som föreskrivs i stadgan, förutsätter att ändringen av lagen återspeglar en ändring av lagstiftarens ståndpunkt i fråga om den straffrättsliga rubriceringen av de gärningar som begåtts av den berörda personen eller i fråga om den påföljd som ska utmätas. I förevarande fall har den slovakiska lagstiftaren faktiskt ändrat inställning till viljan att beivra sådana gärningar som de som läggs den berörda föraren till last.

För det fjärde erinrar EU-domstolen om att principen om retroaktiv tillämpning av lindrigare strafflagstiftning, som föreskrivs i stadgan, är tillämplig så länge det inte har meddelats någon fällande lagakraftvunnen dom. Den omständigheten att en fällande dom enligt nationell rätt anses ha vunnit laga kraft utesluter emellertid inte att denna princip tillämpas. En fällande dom kan nämligen inte anses ha vunnit laga kraft när den kan bli föremål för ett ordinärt rättsmedel, det vill säga varje form av överklagande som utgör en del av den normala handläggningen av ett mål och som i sig utgör en processuell utveckling som var och en av parterna rimligen måste räkna med. Så är fallet med kassationsbesvär vid Slovakiens högsta förvaltningsdomstol.

En kassationsdomstol är således i princip är skyldig att låta den som begått en lagöverträdelse, där påförandet av en påföljd för överträdelsen utgör en tillämpning av EU-rätten, omfattas av sådana straffrättsliga bestämmelser som är till förmån för vederbörande, även om dessa bestämmelser har trätt i kraft efter det att det domstolsavgörande som är föremål för kassationsbesvär har meddelats.

PÅPEKANDEN: Begäran om förhandsavgörande gör det möjligt för domstolarna i medlemsstaterna att, i ett mål som pågår vid dem, vända sig till EU-domstolen med frågor om tolkningen av unionsrätten eller om giltigheten av en unionsrättsakt. EU-domstolen avgör inte målet vid den nationella domstolen. Det är den nationella domstolen som ska avgöra målet i enlighet med EU-domstolens avgörande. Detta avgörande är på samma sätt bindande för de övriga nationella domstolar där en liknande fråga uppkommer.

Detta är en icke-officiell handling avsedd för massmedia och den är inte bindande för domstolen.

[Domen i fulltext och eventuellt en resumé](#) av domen publiceras på webbplatsen CURIA dagen för avkunnandet.

Kontaktperson för press: Gitte Stadler ☎(+352) 4303 3127

Bilder från uppläsningen av domen finns tillgängliga på ["Europe by Satellite"](#) ☎(+32) 2 2964106

Håll dig uppdaterad!

[1Rådets förordning \(EEG\) nr 3821/85](#) av den 20 december 1985 om färdskrivare vid vägtransporter, i dess lydelse enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 561/2006 av den 15 mars 2006,

[2Europaparlamentets och rådets förordning \(EU\) 2020/1054](#) av den 15 juli 2020 om ändring av förordning (EG) nr 561/2006 vad gäller minimikrav om

Direktoratet för kommunikation
Enheten för press och information

curia.europa.eu

maximal daglig körtid och körtid per vecka, minimigränser för raster och minsta dygns- och veckovila och förordning (EU) nr 165/2014 vad gäller positionsbestämning med hjälp av färdskrivare.